

najde čtenář v publikaci Pavla Olivy: *Spartakus. Povstání otroků v římské říši*. Knihovna Čs. spol. pro šíření pol. a věd. znalostí, sv. 95. Praha 1954).

Český překlad je čtivý, i když v něm nalézáme dost chyb; z nich některé uyádím: na str. 32, 41, 42, 43, 47, 53 je uvedeno nesprávně »laurionské« doly místo »laurijské«. Na str. 53 je autor zpráv o ohlasu povstání nazván chybně Athenion místo Athenaios, na str. 59 čteme akusativní tvar Cotta místo Cottu, na str. 61 nesprávně Glabrus místo Varinius Glaber a podobně. Na str. 85 je omylem místo »starověkých národů« chybně uvedeno »starořeckých«, na str. 90 místo syn Octaviův je špatně Octavianův a na str. 108 je uveden jako autor zpráv o Spartakovi dvakrát Frontinus, ten je však pouze autorem díla »Strategemata«, kdežto druhý autor je Marcus Fronto. Na str. 99 by byl vhodnější překlad názvu Mommsenova díla »Římské dějiny« a ne »Římská historie«. Větší pozornosti si též zasloužilo skloňování některých jmen (kromě uvedeného jména Cotta na př. Bruttium na str. 90 a pod.). K těmto chybám se připojuje též několik chyb tiskových, jako na př. na str. 51 »siciliské« místo »sicilské«.

Knihla Mišulinova, určená širším vrstvám čtenářů, ukázala ve své době pravý obraz tohoto významného povstání, které otřáslou celou římskou říší, a i dnes je nám přes některé své nedostatky užitečná.

Zdeněk Zlatuška

J. Van Ooteghem: Pompée le Grand, bâtisseur d'Empire. Bibliothèque de la Faculté de philosophie et lettres de Namur, fasc. 19. Namur—Louvain—Paris 1954. 666 stran.

V této obsáhlé studii líčí Van Ooteghem v časovém sledu činnost Cn. Pompeia, vloženou do rámce římských politických dějin od 90. let I. stol. př. n. l. až do Pompeiovy smrti po bitvě u Farsalu. Autor tu chce »korigovat Pompeiův obraz, zfalšovaný a skreslený Mommsenem«, a ukázat na to, co konstruktivního znamenala Pompeiova činnost pro vývoj římské říše: Pompeius byl sice zastíněn Caesarem, ale předčil ho jako budovatel římského imperia. To ovšem není pojetí zcela nové, avšak dosud nikdo nevěnoval Pompeiovi tak obsáhlou monografii. Autor rozbírá podrobně prameny a těží z výsledků novodobých historiků, jejichž názory často cituje. Avšak přílišné zaměření jen na politické a válečné události ho vede občas k přečehování úlohy osobnosti v dějinách, což je ovšem do jisté míry dáno již samým námětem. Vcelku vyniká kniha se svým rozsáhlým poznámkovým aparátem spíše důkladností než zcela původním řešením problémů. Vyhavena je pěknými ilustracemi.

Josef Češka

Jean Béranger: Recherches sur l'aspect idéologique du principat. Bâle 1953. 318 stran.

Bérangerova disertace, věnovaná ideologii římského principátu, se týká tří okruhů otázek: 1. datování vlády císařů s hlavním cílem nalézt jejich »dies imperii«; 2. rozbor termínů jako princeps, ἀρχαρχός dux, ἡγεμών -imperator, principatus, dominatus, imperium, tribunicia potestas, auctoritas; 3. rozbor toho, co opravňovalo jednotlivé císaře k vládě, jaké bylo jejich státnické poslání a jaká byla v římském principátu jednotící idea. Autor nezkoumá vznik principátu zároveň s analýsou hospodářských poměrů a třídních rozporů — Maškinův Principat Avgusta zná jen podle jména —, nýbrž vidí protiklady v terminologii, ve způsobu, jak se ujal jednotliví císařové vlády, a pod., a tím směrem zaměřil také své bádání, užívaje metody čistě empirické. Dílo je to jinak pracné, leckdy až puntičkářské, v jednotlivostech důkladné, avšak v závěrech někdy značně temné. Kniha má též obsáhlou bibliografii.

Josef Češka